Opinia națională

Săptămânal de opinii, informații și idei de larg interes național

Director: Mioara VERGU-IORDACHE

Anul 33, nr. 1205, 24 noiembrie 2026, 8 pagini, 1 leu, www.opinianationala.ro

Facultatea de Psihologie și Științele Educației, București, din cadrul Universității *Spiru Haret,* organizează pe 25 noiembrie 2026 (meet.google.com/ejn-dvpp-boe) cea de-a treia ediție a Conferinței Internaționale privind *Abordările Inovatoare în Psihologie și Științe ale Educației* (IAPES 2026).

Tema centrală a conferinței din acest an este:

„A ÎNFRUNTA SCHIMBĂRILE. A CONSTRUI REZILIENȚA”.

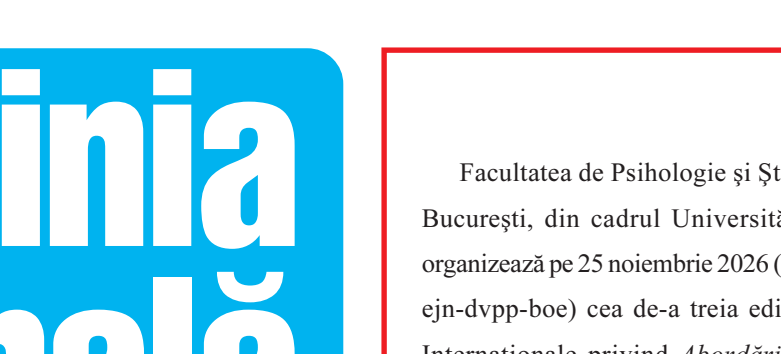
EDUCAȚIE TIMPURIE • FAMILIE ȘI ȘCOALĂ

Minți creative într-o lume digitală

Rolul familiei în dezvoltarea limbajului și creativității copilului într-o lume digitalizată

Studenți ai Facultății de Psihologie și Științele Educației București din cadrul Universității „Spiru Haret” *au participat la cea de-a XI-a ediție a Conferinței de Educație Timpurie* „Minți creative într-o lume digitală”. *Concluzia care se desprinde de acolo privește, deopotrivă, sala de grupă și sufrageria fiecărei familii: copilul are nevoie de ecran mai puțin decât credem și de conversație mai mult decât îi oferim.*

» Pagina 3

Excelență academică și reprezentare instituțională la Palatul Parlamentului

„Facultatea de Medicină Veterinară din cadrul Universității *Spiru Haret* își exprimă aprecierea pentru participarea conf.univ.dr. Adriana AMFIM, Director de Departament, la conferința națională *Cercetarea românească în era AI: Scriem mai mult, dar putem scrie mai bine?,* desfășurată în data de 17 noiembrie 2026, la Palatul Parlamentului, sub egida Comisiei pentru învățământ din Camera Deputaților.

Evenimentul a adus în prim-plan una dintre cele mai actuale provocări ale mediului universitar: rolul inteligenței artificiale în cercetarea științifică și necesitatea păstrării calității, originalității și integrității academice.

Participarea la un eveniment de asemenea anvergură reprezintă un motiv de mândrie pentru comunitatea noastră academică și evidențiază preocuparea constantă pentru conectarea învățământului superior la marile transformări ale societății.

Ne onorează să avem în conducerea academică profesioniști care înțeleg importanța dialogului, a inovației și a implicării active în dezbaterile care conturează viitorul educației și cercetării din România.

Felicitări pentru această reprezentare și pentru contribuția la consolidarea vizibilității și prestigiului Universității *Spiru Haret* în mediul academic!

Ne mândrim cu oamenii care ne reprezintă și cu valorile pe care le promovează”, au declarat reprezentanții Facultății de Medicină Veterinară.

ZILELE BIBLIOTECII UNIVERSITARE în imagini

» Pagina 2

BOOKMOSFERA. RESPIRI CARTE. Editura Fundației *România de Mâine* la Târgul Internațional de Carte *Gaudeamus - Radio România* 2026

» Paginile 4 și 5

Facultatea de Inginerie și Informatică:

CAMAI 2026 s-a încheiat. Mulțumim tuturor celor care au fost alături de noi!

A XII-a ediție a Conferinței de Matematică Aplicată și Informatică a pornit de la o întrebare: *Cybersecurity 2030: Are We Prepared for the Next Decade of Cyber Threats?*.

Programul, vineri, 20 noiembrie, a cuprins 33 de prezentări, de la deschiderea de la ora 10:00 până la sesiunea de închidere de seară. Am vorbit despre Grace Hopper, pioneră a programării moderne, căreia i-a fost dedicată ediția, despre combaterea dronelor cu ajutorul spectrului electromagnetic și despre cum pot fi predate probabilitățile și raționamentul matematic la orele de informatică din liceu.

Prezentările au continuat cu criptarea homomorfă pentru date geospațiale, despre detectarea atacurilor în timp real cu rețele neuronale, despre riscurile de phishing din portofelele Ethereum și despre cine răspunde pentru codul scris de agenți AI.

Mulțumim autorilor, experților din industrie, partenerilor, colegilor din comitetul de organizare și studenților care și-au prezentat lucrările. Mulțumim și celor care ne-au urmărit online pe tot parcursul zilei.

Ne revedem la ediția următoare!

Programul complet și rezumatele: https://camai.spiruharet.ro/

Luni, 23 noiembrie, studenții și masteranzii Facultății de Psihologie și Științele Educației București din cadrul Universității *Spiru Haret* au fost invitați la o nouă întâlnire din seria de evenimente *Universul Psihoterapiei*, cu tema: „Astăzi student, mâine psiholog – Despre intrarea în profesia de psiholog”. Participanții au avut privilegiul să-i întâlnească pe • lect.univ.dr. Gabriela Dumitriu • prof.univ.dr. Adrian Opre.

Se spune că...

Mioara VERGU-IORDACHE

Mi-ar plăcea să întâlnesc oameni simpli, senini, fericiți, harnici, îndrăgostiți, care plâng, care râd, care trăiesc după regulile bunului simț, care nu știu totul, care doresc să afle, care zâmbesc, te privesc în ochi, care nu au fost abuzați - de șefi, prieteni, părinți, vecini, străini etc -, care sunt discreți cu orientarea sexuală, care iubesc, se înfurie, se abțin, care beau o bere, vin, cafea, ceai, apă, mănâncă fără teamă de E-uri, de vaccinuri, care ignoră scenariile furnizate de scenarite, care văd natura cu tot ce e în ea, care admiră oamenii frumoși, buni, inteligenți, cărora le e cald, le e frig... toate pentru că așa simt și așa le este bine! Care nu sunt ignorați, care întreabă și primesc răspunsuri. (Cred și sper să-i întâlnesc la Târgul de carte *Gaudeamus*!)

Ironia groasă, zeflemeaua de oricine și de orice, egoismul, egocentrismul, răutatea, invidia, individualismul, miserupismul, calicia, sfidarea, trădarea, datul cu tifla etc au existat din totdeauna. Dar prea sunt îngroșate tușele!

Recent, un „conflict” ne-a atras atenția. La conferința de presă susținută de Președintele României. S-a comentat destul de mult. Ca de fiecare dată, s-au „structurat” (cel puțin) două tabere. Una susține că ziaristul a încălcat principiile unui comportament civilizat. Altă tabără susține libertatea de expresie, cu accent pe libertatea presei, pe respectarea *Legii 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public*, în vigoare de la 22 decembrie 2001. Între timp, legea a fost modificată prin: Rectificare 2002; L 371/2006; L 380/2006; L 188/2007; L 76/2012; L 144/2016; ultimul amendament, în 17 iulie 2016. De zece ani are aceeași formă, timp suficient pentru a fi învățat de toate părțile. Da, autoritățile publice, autoritățile care gestionează bani publici au obligația de a răspunde curiozității justificate a publicului și prin intermediul presei! Ziaristul are dreptate că nu este legal să fie interzis la Palatul Cotroceni.

Dar și Președintele Nicușor Dan are dreptate. Acum el reprezintă statul român, ne reprezintă pe noi toți, votanții și nevotanții lui, mulțumiți și nemulțumiți de prestația sa. La alegeri vom decide. Dacă alegerile vor fi corecte!!! Președintele ne este dator cu un răspuns referitor la momentul alegerii lui, cu privire la anularea alegerilor, trebuie să ne spună despre deciziile referitoare la politica externă a României, la cheltuielile externe ale țării, la... De fapt, are multe răspunsuri de dat. Nu cred că va răspunde dacă va fi înjurat, bârfit, batjocorit. Nu. Zeflemeaua, ironia ieftină nu produce beneficii. Și nu e numai cazul Președintelui. Nu cred că, de-a lungul anilor, a scăpat vreun demnitar de dispoziția noastră mai veselă sau mai tristă. Ne-ar putea ajuta Justiția care, respectând legea, deontologia profesiei, ar judeca repede și bine orice suspiciune, acuzație ce s-ar aduce vreunui demnitar la nivel național sau local. Dar noi nu avem încredere nici în Justiție. Istoria nu o ajută. Au fost multe cazuri care să ne pună semne de întrebare. Și atunci? Cum rezolvăm situația? Simplu?! Prin respectarea legii!

...Când aleșii noștri sunt ironizați, batjocoriți, mie îmi este rușine. Pentru noi, ca popor. Știți, se spune că fiecare popor are conducătorii pe care îi merită! Așa se spune.

MAI APROAPE DE VIITOAREA PROFESIE

Atelier educațional

Utilizarea responsabilă a antibioticelor şi prevenirea rezistenței la acestea au fost în centrul unui atelier educațional organizat miercuri, 18 noiembrie, cu ocazia *Zilei Europene a Informării despre Antibiotice*, la Colegiul Universitar *Spiru Haret* București.

Elevii de la calificarea profesională *Asistent Medical Generalist* au aprofundat, prin prezentări şi discuții interactive, regulile de administrare a antibioticelor, clasificarea acestora şi riscurile asociate utilizării necorespunzătoare.

Activitatea, coordonată de conf.univ.dr. Lăcrămioara Hurloiu, directorul CUSH, prof. Maria Petrescu, prof. Ionela Ionescu şi prof. Marcela Țibuleac, a pus accent pe importanța informării şi a utilizării corecte a antibioticelor în protejarea sănătății.

Ziua mondială a diabetului

Cu ocazia Zilei mondială a diabetului (14 noiembrie) elevii Colegiului Universitar *Spiru Haret* de la calificarea profesională Asistent Medical Generalist au participat la o acțiune de voluntariat, în parteneriat cu Crucea Roşie Sector 3.

Sub coordonarea domnului Marius Neagu elevii Colegiului Universitar *Spiru Haret* şi voluntarii Crucii Roşii au măsurat glicemia seniorilor de la Cluburile *Râmnicu Sărat* şi *Codrii Neamțului* din Sectorul 3.

Activitatea a pus accent pe prevenție, comunicare şi schimbul de experiență, oferindu-le elevilor ocazia de a se implica direct în sprijinirea persoanelor vârstnice.

Felicitări tuturor pentru implicare!

Vizită de studiu la Laboratorul Central *Synevo Synevovet*

Studenții anilor I şi V ai Facultății de Medicină Veterinară - Universitatea *Spiru Haret*, însoțiți de conf.univ.dr. Mihai Daneş şi lect.univ.dr. Raluca Zvorăşteanu, au avut ocazia să descopere activitatea Laboratorului Central *Synevo*.Au fost primiți cu multă căldură de Traian Nicolaie, director comercial, şi dr. Mădălina Siteavu, director medical

Vizita a inclus o prezentare a istoriei şi evoluției *Synevo*, urmată de un tur ghidat al laboratorului, în cadrul căruia studenții au descoperit echipamentele, tehnologiile şi etapele procesului de diagnostic.

„Mulțumim gazdelor noastre pentru primirea călduroasă, explicațiile oferite şi timpul dedicat studenților!

O experiență frumoasă, în care teoria a întâlnit practica!”

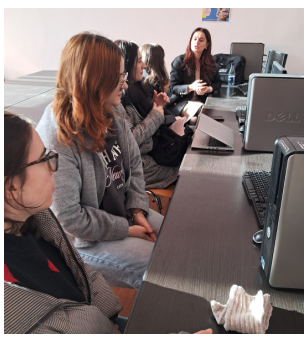

Opinia națională
ISSN 1221-4019
ISSN 1841-4265 (online)
www.opinianationala.ro
www. facebook.com/opinianationala
Strada Fabricii nr. 46G, sector 6, București
Telefon/fax: 021 316 97 91
Centrală: 021 316 97 85, 021 316 97 86, 021 316 97 87, interior 168
e-mail: opinia@spiruharet.ro
ISO 9001 certificat nr. 639C

***TEHNOREDACTARE*:** Vasilichia Dinu

Stimați cititori,
Dorim să fiți partenerii noştri în elaborarea publicației *Opinia națională*. De aceea, vă adresăm invitația de a ne transmite opinii, informații, idei de larg interes național, pe care să le publicăm în edițiile viitoare. Aşteptăm cu interes şi propuneri privind conținutul publicației.

REVISTA *OPINIA NAȚIONALĂ*
este editată de
FUNDAȚIA *ROMÂNIA DE MÂINE*
Tiparul executat de
TIPOGRAFIA FUNDAȚIEI *ROMÂNIA DE MÂINE*

Răspunderea pentru conținutul textelor publicate aparține autorilor.

EDUCAȚIE TIMPURIE • FAMILIE ŞI ŞCOALĂ

Minți creative într-o lume digitală

ROLUL FAMILIEI ÎN DEZVOLTAREA LIMBAJULUI ŞI CREATIVITĂȚII COPILULUI ÎNTR-O LUME DIGITALIZATĂ

Copiii care intră astăzi în grădiniță s-au născut într-o lume în care telefonul inteligent stă pe masa din bucătărie la fel de firesc ca pâinea. Mulți dintre ei știu să deruleze o pagină cu degetul înainte de a ști să întoarcă paginile unei cărți, recunosc pictogramele aplicațiilor înaintea literelor şi au auzit mai multe voci sintetizate decât cântece de leagăn. Nu este un reproş adus părinților, ci o constatare a realității în care cresc „copiii mileniului trei”. Întrebarea pe care şi-o pun tot mai des educatorii, învățătorii, psihologii şi, nu în ultimul rând, părinții, este una simplă şi, în acelaşi timp, foarte complicată: ce rămâne esențial pentru dezvoltarea limbajului şi a creativității atunci când mediul copilăriei s-a schimbat atât de profund?

Răspunsul pe care cercetarea şi practica educațională îl oferă cu o consecvență remarcabilă este acela că familia rămâne primul şi cel mai puternic mediu de dezvoltare. Tehnologia poate însoți, poate îmbogăți sau, dimpotrivă, poate sărăci experiența copilului, dar nu poate înlocui relația vie, caldă şi receptivă dintre copil şi adulții care îl cresc.

Limbajul se naşte în dialog, nu în fața ecranului

Limbajul nu se învață prin simpla expunere la cuvinte, ci prin schimb. Psihologia dezvoltării a arătat de multă vreme că achiziția vorbirii se sprijină pe ceea ce specialiştii numesc „interacțiune contingentă”: copilul emite un sunet, un gest sau un cuvânt, iar adultul îi răspunde prompt, îl preia, îl extinde, îl reformulează. Este acel „du-te-vino” al conversației, comparabil cu o minge aruncată şi prinsă, în care copilul descoperă că vorbele lui contează şi produc efecte în lume.

Un desen animat, oricât de bine realizat şi oricât de „educativ” ar fi etichetat, nu poate răspunde copilului în funcție de ceea ce el tocmai a încercat să spună. Ecranul vorbeşte, dar nu ascultă. De aceea, timpul petrecut pasiv în fața dispozitivelor nu se converteşte automat în vocabular activ, iar în anumite situații poate chiar să reducă oportunitățile de dialog real din familie. Fenomenul nu ține doar de ecranul copilului: atunci când adultul este absorbit de propriul telefon, numărul de cuvinte adresate copilului şi numărul de schimburi conversaționale scad vizibil. Psihologii au dat un nume acestei întreruperi a relației prin tehnologie, „technoference”, iar efectele ei se observă tocmai în primii ani, când creierul este cel mai receptiv.

Familia are, aşadar, la îndemână instrumente simple şi extrem de eficiente: povestea citită împreună şi discutată („Ce crezi că va face ursulețul acum?”), descrierea cu voce tare a activităților cotidiene în timpul gătitului sau al cumpărăturilor, cântecele, frământările de limbă, ghicitorile, jocurile de rol şi, mai ales, răbdarea de a-l lăsa pe copil să-şi termine propoziția. Fiecare dintre aceste momente este o lecție de limbaj mai valoroasă decât orice aplicație.

„Ecranul vorbeşte, dar nu ascultă.
Copilul învață să vorbească atunci când cineva îi răspunde.”

Creativitatea are nevoie de mâini, de corp şi de timp liber

Dacă limbajul se hrăneşte din dialog, creativitatea se hrăneşte din experiență directă. Copilul mic gândeşte cu mâinile şi cu tot corpul: modelează, toarnă, amestecă, construieşte, dărâmă şi reconstruieşte. Jocul senzorial – cu nisip, apă, plastilină, frunze, boabe, materiale naturale sau obiecte reciclabile – activează simultan simțurile, motricitatea fină, atenția şi imaginația. Tot aici se formează primele concepte ştiințifice: mai greu şi mai uşor, pluteşte sau se scufundă, se topeşte sau rămâne tare.

Tehnologia digitală oferă adesea o experiență bidimensională, rapidă şi puternic stimulatoare, în care recompensa vine instantaneu şi traseul este, de cele mai multe ori, gândit dinainte de altcineva. Creativitatea, în schimb, presupune uneori lentoare, încercare şi eroare, chiar şi plictiseală. Momentele de „nu am ce face” sunt, paradoxal, cele în care copilul inventează: transformă o cutie într-o navă spațială, un băț într-o baghetă magică, o pătură într-un castel. Un program zilnic umplut integral cu stimuli digitale îi răpeşte copilului tocmai acest spațiu fertil.

Rolul familiei este acela de a proteja timpul de joc liber, de a pune la dispoziția copilului materiale deschise, care pot deveni orice, şi de a valoriza procesul mai mult decât produsul. Un desen „urât”, dar inventat de copil, are o valoare formativă mai mare decât o pagină perfect colorată după model.

Ce au aflat viitorii educatori la „Minți creative într-o lume digitală”

Aceste teme s-au aflat în centrul celei de-a XI-a ediții a Conferinței de Educație Timpurie, intitulată „Minți creative într-o lume digitală”, organizată de Fundația Acorns prin FIRST7 – Centrul de training pentru părinți şi educatori. Conferința aduce anual în România experți internaționali de top, cu scopul de a oferi cadrelor didactice soluții practice, adaptate nevoilor copilului mileniului trei.

Printre participanți s-a numărat şi un grup de studenți din anii I şi II ai Facultății de Psihologie şi Ştiințele Educației, specializarea *Pedagogia învățământului primar şi preşcolar*, din cadrul Universității *„Spiru Haret”*. Pentru aceşti viitori educatori şi învățători, prezența la un eveniment de asemenea anvergură a reprezentat o ocazie rară de a vedea cum se leagă teoria studiată la cursuri de practica internațională actuală şi de a intra în dialog direct cu specialişti recunoscuți în domeniul educației timpurii.

Printre lectorii invitați s-a remarcat Helen Battelley, cu tema „Creativitatea copiilor născuți într-o lume digitală – de la limbaj la mişcare creativă, jocul senzorial şi deconectarea de la ecrane”. Prezentarea a pus în lumină legătura strânsă dintre mişcare, limbaj şi imaginație: copilul care se mişcă liber, care dansează, care imită animale sau dă viață unei poveşti prin corp îşi îmbogățeşte în acelaşi timp vocabularul, capacitatea de exprimare şi încrederea în sine. Mesajul despre deconectarea de la ecrane nu a fost unul alarmist, ci unul practic – despre cum putem crea în viața copilului suficiente momente „offline”, pline de joc, mişcare şi relație.

La rândul său, Valentina Secară, fondatoarea Conferinței de Educație Timpurie şi a FIRST7, a abordat tema „Minți creative: învățarea senzorială şi STEM în copilăria digitală”. Intervenția a arătat că inițierea în ştiință, tehnologie, inginerie şi matematică nu începe cu tableta, ci cu experiența concretă: cu întrebările curioase, cu experimentele simple, cu sortarea, măsurarea şi construirea. Învățarea senzorială devine astfel fundamentul pe care se va sprijini, mai târziu, o relație sănătoasă şi creativă cu tehnologia.

Studenții s-au întors de la conferință cu notițe, idei de activități şi, poate mai important, cu convingerea că profesia pe care şi-au ales-o presupune nu doar lucrul cu copiii, ci şi un parteneriat real cu familiile acestora. Multe dintre soluțiile discutate pot fi aplicate la fel de bine în sala de grupă şi acasă, iar educatorul are adesea rolul de a-i încuraja şi de a-i sprijini pe părinți să le pună în practică.

„Inițierea în STEM nu începe cu tableta,
ci cu o întrebare curioasă şi cu mâinile în nisip.”

Povestea – puntea dintre cuvânt şi imaginație

Dintre toate activitățile pe care o familie le poate face împreună, povestea ocupă un loc aparte, pentru că uneşte în mod natural limbajul şi creativitatea. Atunci când părintele citeşte sau spune o poveste, copilul nu doar aude cuvinte noi, ci îşi construieşte imagini mentale, anticipează, se identifică cu personajele şi trăieşte emoții în siguranță. Spre deosebire de imaginea gata făcută de pe ecran, povestea ascultată îl obligă pe copil să-şi „deseneze” singur, în minte, pădurea, castelul sau chipul lupului. Este un exercițiu de imaginație pe care nicio animație nu îl poate înlocui.

Valoarea poveştii creşte atunci când ea devine dialog: părintele se opreşte şi întreabă, copilul propune un alt final, inventează un personaj nou sau continuă povestea a doua zi. Se pot folosi păpuşi pe deget, obiecte din casă sau desene făcute împreună. Astfel, copilul trece treptat de la rolul de ascultător la cel de autor, iar trecerea aceasta este, de fapt, chiar drumul de la limbaj la creativitate. Mai târziu, la şcoală, învățătorii vor recunoaşte imediat copiii care au crescut cu poveşti: au un vocabular mai bogat, o exprimare mai coerentă şi mai mult curaj de a-şi imagina.

Parteneriatul dintre familie şi grădiniță

Niciuna dintre aceste practici nu dă rezultate depline dacă familia şi instituția de învățământ lucrează separat. Educatoarea vede copilul câteva ore pe zi, într-un context de grup; părintele îl cunoaşte în intimitatea casei, în rutinele, temerile şi pasiunile lui. Atunci când cele două perspective se întâlnesc, copilul beneficiază de o continuitate care îi oferă siguranță şi îi consolidează achizițiile. Un cântec învățat la grădiniță şi reluat acasă, o temă de proiect continuată în weekend, o carte împrumutată din biblioteca grupei – toate acestea transformă educația timpurie într-un efort comun.

Pentru viitorii educatori, construirea acestui parteneriat este o competență profesională la fel de importantă ca proiectarea unei activități. Ei vor trebui să vorbească cu părinții despre timpul petrecut în fața ecranelor fără a-i judeca, să le ofere alternative concrete şi să le recunoască eforturile. Atelierele pentru părinți, scrisorile periodice despre activitățile grupei sau zilele „porților deschise” pot deveni momente în care familia descoperă, alături de educatori, cât de multe se pot face cu foarte puțin: un ghem de sfoară, câteva pietre, o carte şi o jumătate de oră de atenție neîmpărțită.

Un parteneriat autentic porneşte de la încredere şi de la recunoaşterea faptului că părintele este primul educator al copilului. Educatoarea nu vine să „corecteze” familia, ci să construiască împreună cu ea o înțelegere comună despre nevoile copilului. Discuțiile scurte de la venirea şi plecarea din grădiniță, întâlnirile individuale cu părinții sau un simplu caiet de corespondență în care se notează un cuvânt nou învățat, o întrebare neaşteptată ori un desen de care copilul este mândru pot crea o punte de comunicare constantă între cele două medii.

Tehnologia însăşi poate deveni un aliat al acestui parteneriat, atunci când este folosită cu discernământ. Grupurile de comunicare cu părinții, fotografiile din activități sau scurtele mesaje despre tema săptămânii îi pot ajuta pe părinți să continue acasă ceea ce copilul a descoperit la grădiniță. Un mesaj de tipul „Astăzi am vorbit despre toamnă; întrebați-l ce culori au frunzele pe care le-a adunat” transformă un drum spre casă într-o conversație bogată. Aşadar, instrumentul digital nu înlocuieşte relația, ci o poate susține.

Implicarea familiei în viața grupei are, de asemenea, un efect puternic asupra copilului. Un bunic care vine să povestească despre meseria lui, o mamă care arată cum se frământă aluatul, un tată care aduce o colecție de pietre sau de frunze devin pentru copii surse vii de vocabular, curiozitate şi inspirație creativă. Copilul îşi vede familia şi grădinița lucrând împreună şi înțelege, fără să i se spună, că învățarea este un lucru important pentru toți adulții care contează în viața lui.

Tocmai aceste aspecte au fost discutate şi de studenții noştri după participarea la conferință: cum poate un viitor educator să devină un sprijin pentru părinți, nu un evaluator al lor. Ei au observat că exemplele prezentate de lectori aveau un numitor comun, şi anume colaborarea dintre adulți, pusă în slujba copilului. O grădiniță deschisă către familie şi o familie deschisă către grădiniță formează, împreună, mediul cel mai favorabil pentru dezvoltarea limbajului şi a creativității în copilăria digitală.

Nu interzicere, ci echilibru şi mediere

Ar fi nerealist şi, probabil, contraproductiv să le cerem familiilor să elimine complet tehnologia din viața copiilor. Lumea digitală face parte din prezentul şi din viitorul lor. Problema nu este existența ecranului, ci locul pe care îl ocupă şi modul în care este folosit. Specialiştii vorbesc tot mai des despre „medierea parentală”: adultul nu lasă copilul singur cu dispozitivul, ci îl însoțeşte, alege conținutul, discută despre ceea ce au văzut împreună şi transformă experiența digitală într-un pretext de conversație.

Recomandările organismelor internaționale de sănătate converg în aceeaşi direcție: în primii doi ani de viață, expunerea la ecrane ar trebui evitată, cu excepția apelurilor video cu membrii familiei, iar între doi şi cinci ani timpul petrecut în fața ecranelor ar trebui limitat la cel mult o oră pe zi, cu conținut de calitate, urmărit pe cât posibil împreună cu un adult. Dincolo de cifre, contează mai ales ce se întâmplă în timpul rămas: somn suficient, joc în aer liber, mese în familie fără telefoane, poveşti înainte de culcare.

Aceste aspecte sunt aprofundate de studenții specializării *Pedagogia învățământului primar şi preşcolar* în cadrul cursului de *Dezvoltarea şi educarea limbajului şi a comunicării*. Aici ei învață cum se dezvoltă vorbirea copilului în etapa preşcolară, ce factori o pot stimula sau, dimpotrivă, întârzia şi prin ce activități – convorbiri, povestiri, lecturi după imagini, jocuri didactice, memorizări – se poate sprijini progresul fiecărui copil. Tot la acest curs, viitorii educatori se pregătesc pentru un rol la fel de important: acela de consilieri ai părinților. Ei învață cum să formuleze recomandări clare, realiste şi lipsite de ton moralizator pentru familiile copiilor din grupă, astfel încât stimularea limbajului să continue firesc şi acasă.

Câteva sugestii pentru părinți

• **Vorbiți mult şi ascultați mai mult.** Descrieți ce faceți, puneți întrebări deschise şi lăsați copilului timp să răspundă.

• **Citiți zilnic împreună.** Chiar şi zece minute de lectură comentată valorează mai mult decât o oră de desene animate.

• **Creați „zone fără ecrane”.** Masa în familie, dormitorul şi ultima oră dinaintea somnului pot deveni momente exclusiv „offline”.

• **Oferiți materiale deschise.** Cutii, cuburi, plastilină, nisip, apă, materiale naturale – lucruri care pot deveni orice îşi imaginează copilul.

• **Mişcați-vă împreună.** Dansul, jocurile cu reguli, plimbările şi jocurile de rol leagă corpul, emoția şi limbajul.

• **Când folosiți tehnologia, folosiți-o împreună.** Alegeți conținutul, comentați-l şi legați-l de experiențe reale („Hai să căutăm şi noi o buburuză în parc!”).

• **Fiți un model.** Copiii imită ceea ce văd. Un părinte care lasă telefonul deoparte când copilul îi vorbeşte transmite cel mai convingător mesaj.

În loc de încheiere

Copiii de astăzi vor trăi într-o lume în care tehnologia va fi şi mai prezentă decât în a noastră. Tocmai de aceea, cele mai valoroase competențe pe care le putem cultiva de timpuriu sunt cele profund umane: capacitatea de a comunica, de a pune întrebări, de a imagina, de a crea şi de a colabora. Acestea nu se descarcă dintr-un magazin de aplicații, ci se construiesc zi de zi, în relația cu oamenii care îl iubesc pe copil.

Familia nu trebuie să concureze cu ecranul, ci să ofere ceea ce ecranul nu poate oferi: prezență, atenție, căldură şi timp. Iar şcoala, grădinița şi universitatea care formează viitorii educatori au datoria de a fi parteneri ai părinților în acest demers. Participarea studenților noştri la Conferința de Educație Timpurie „Minți creative într-o lume digitală” arată că noua generație de cadre didactice înțelege această responsabilitate şi se pregăteşte să o asume cu competență şi entuziasm. Minți creative într-o lume digitală se formează, înainte de toate, prin inimi atente şi voci care răspund.

Conf.univ.dr. Sebastian CHIRIMBU
Facultatea de Psihologie şi Ştiințele Educației, București

Editura Fundației *România de Mâine*

la

Târgul Internațional de Carte *Gaudeamus – Radio România 2026*; 2-6.12.2026

Toate evenimentele organizate de Editură vor avea loc la standul 157.

TITLU	AUTOR	COLECȚIA / OBSERVAȚII	DATA / ORA LANSĂRII
Alianțe militare şi conjuncturi politice	Florin MACIU	*Dosarele istoriei.* Cu participarea autorului.	3.12.2026 / 14.00
*Jurnalele vieții cu cancer.** *Până vine răspunsul. Suspiciune şi investigații.* I. Adultul care trece prin cancer. *I.01.PO - Ghidul psiho-oncologului* *I.01.P - Caietul persoanei* *Ziua în care totul s-a schimbat. Primirea diagnosticului.* I. Adultul care trece prin cancer. *I.02.PO - Ghidul psiho-oncologului* *I.02.P - Caietul persoanei* *Jurnale pentru psiho-oncologie. Caiete de practică – 4 volume (din 16)	Psih. Lidia STOICA	*Psihologie.* În continuarea ghidului publicat în 2025. Cu participarea autoarei.	3.12.2026 / 17.00
Meten Rodhon	ELBETH	*Paradigme ale cunoaşterii umane.* Cu participarea autorului.	4.12.2026 / 17.00
Geneza codificării. *Istoria unei civilizații juridice*	Dr. Gerardo Marco BENCIVENGA Traducere din limba italiană Alexandra RADU	*Paradigme ale cunoaşterii umane.* Cu participarea autorului.	4.12.2026 / 18.00
Criminologie, ediția a III-a revăzută şi adăugită	Aura PREDA	*Drept.* Cu participarea autoarei.	5.12.2026 / 12.00
Povestea Ioanei şi a Întunericului Siguratic şi *Aris şi prietenul ei. O poveste nespusă.*	Alina Alexandra BUCĂTARIU	*Copilărie fericită.** Cu participarea autoarei.	5.12.2026 / 14.00
Metode computaționale în ştiințele naturii, ediția a II-a revăzută şi adăugită	Valentina MĂRĂSCU; Marius Iulian MIHĂILESCU; Ştefania Loredana NIȚĂ; Laurențiu Bogdan ASALOMIA	*Informatică.* Cu participarea autorilor.	5.12.2026 / 16.00
Modern şi contemporan în plastica românească	Ioan N. ROŞCA	Cu participarea autorului.	5.12.2026 / 18.00
Punctul de cotitură	Klaus MANN. Traducere din limba germană Sorin CRISTESCU	*Dosarele istoriei.*	6.12.2026 / 10.30
Cuvinte cu grijă	Constantin SLEDZ	Cu participarea autorului.	6.12.2026 / 12.00
Pic şi Bulgăraş – Aventură în zăpadă	Ionela CHIRCU	*Copilărie fericită.** Cu participarea autoarei.	6.12.2026 / 14.00

*În ajutorul lui Moș Nicolae!

Spre sfârşitul Târgului de carte *Gaudeamus,* în noaptea de sâmbătă spre duminică, 5/6 decembrie, vine Moş Nicolae! Copiii îşi pregătesc ghetuțele pentru ca Moşul să pună în ele cadouri şi, după caz, nuieluşe!

Unul dintre cele mai frumoase cadouri este reprezentat de una sau mai multe cărți. Editura Fundației *România de Mâine* îi vine Moşului în ajutor! În colecția *Copilărie fericită*, au fost publicate alte trei cărți încântătoare!

Copiii de la Grădinița *Prietenii Mei* vor participa, ei înşişi, la o primă lansare a volumelor *„Povestea Ioanei şi a Întunericului Singuratic”* şi *„O poveste nespusă”,* lansare ce va avea loc joi, ora 10, astfel încât copiii să aibă timp să-i scrie Moşului despre dorința de a le găsi între cadouri, alături, evident, de alte cărți, cum este şi (o altă apariție la Editura Fundației *România de Mâine*) cartea *„Pic şi Bulgăraş – aventură în zăpadă”.*

Cărțile pe care Editura Fundației *România de Mâine* le lansează la standul propriu – 157.

NE/VĂ SCRIU AUTORII!

Dragi iubitori de fantasy, de istorie alternativă şi de mistere,

Vă scriu ca unul dintre voi. Aveam zece ani când cărțile fantasy au devenit refugiul meu.

În lumea în care creşteam, mi se spunea ce să cred, ce să ştiu şi cum să mă port ca să fiu pe placul sistemului. Când deschideam o carte, intram în lumea ei şi acolo mă simțeam liber să mă întreb: „Dar dacă lumea ar fi altfel?” La început, citeam ca să evadez. Cu timpul, am descoperit că aveam şi eu o lume lăuntrică, pe care nimeni nu mi-o putea lua.

Mă uimea că un om putea născoci o lume în care eu, cititorul, să intru de bunăvoie şi din care să mă întorc privind altfel lumea mea. La doisprezece ani am vrut să încerc şi eu. Am început să scriu. La paisprezece ani terminasem o carte. Se numea „Incomparabil”, iar eu visam să fiu Cristian Schneider, eroul ei. La douăzeci de ani am recitit-o. Mi s-a părut naivă şi am aruncat manuscrisul. Ani mai târziu, cât aş fi vrut să-l pot citi din nou! Astăzi aş fi mai blând cu băiatul care l-a scris.

Numele Schneider a rămas. Personajul a căpătat, cu anii, o poveste pe care la paisprezece ani încă nu i-aş fi putut-o scrie. Lumina acelei cărți nu s-a stins.

În ianuarie 2000 am visat un bărbat blond, cu ochi albaştri, care mi-a spus doar atât: „Îți vei aminti.” În cei patru ani care au urmat, mi-am notat visele şi am ajuns la convingerea că bărbatul pe care îl visasem era un înger. Între timp, întrebarea cu care pornisem, „Cine era el?”, făcuse loc alteia: „Dar eu cine sunt cu adevărat?”

Din acele însemnări, din imaginație şi din ceea ce învățasem despre spiritualitate a prins contur romanul pe care îl numisem atunci „Ultimul Înger”. Unele vise m-au inspirat să-l rescriu. O vreme am aşteptat un alt vis, ca să ştiu cum să merg mai departe. Dar visele n-au mai venit.

În octombrie 2025, după un accident, am căutat alinare în Cerul pe care îl lăsasem în paginile romanului neterminat. Încă de la primele pagini am găsit pasaje pe care acum ştiam să le scriu mai bine. M-am aşezat la scris şi nu m-am mai putut opri. În cele cinci săptămâni de recuperare am rescris romanul aproape în întregime. În primele două am scris cu o singură mână: stânga îmi era fracturată în două locuri. Tot ce aşteptasem să mai vină prin vise era deja în mine.

A trebuit să mă întorc la lucru înainte să-l termin. Am continuat în zilele de concediu care îmi mai rămăseseră şi în cele libere de sărbători. Pe 31 decembrie 2025 am pus punct ultimei pagini. Au urmat luni de recitiri şi corecturi, iar pe 30 aprilie 2026 socoteam romanul încheiat.

Pe 9 mai, un alt vis m-a făcut să deschid din nou manuscrisul. Am mai lucrat patru luni la el. Abia atunci am simțit că spusesem ceea ce aveam de spus. Aşa s-a născut în lumea noastră „Meten Rodhon”. Titlul înseamnă „Ultimul Înger / Zeu” în limba elbilor, numele pe care îl poartă în roman *Îngerii Pământului*.

„Meten Rodhon” este un roman metafizic şi inițiatic în care se întâlnesc science-fantasy, thrillerul conspiraționist, fantasy-ul epic, istoria alternativă şi ficțiunea psihologică. În centrul poveştii se află Andreas. La început, poate vă veți întreba: „Ce i se va întâmpla?” Dar, pe măsură ce Andreas descoperă cine este, s-ar putea ca întrebarea lui să devină şi a voastră.

Cei dintre voi care cunosc hermetismul, psihologia lui C. G. Jung, creştinismul sau tradițiile spirituale orientale vor putea recunoaşte în roman ecouri ale acestora. În paginile lui am pus şi ceea ce am trăit eu însumi în căutarea mea spirituală.

Poate că şi voi ați închis cândva o carte şi ați mai rămas o vreme în lumea ei. Dacă vi se va întâmpla şi cu „Meten Rodhon”, ascultați ce trezeşte în voi. Fiecare îşi recunoaşte în felul său drumul spre Lumină.

Pentru mine, „Meten Rodhon” este amintirea unei lumi pe care am descoperit-o în adâncul inimii. Acolo am găsit Lumina. Drumul acestei cărți a fost presărat cu minuni pe care nici astăzi nu le pot explica. Când scriam, simțeam că din Lumină veneau aceste cuvinte pe Pământ. Acum vi le încredințez vouă.

Dacă această carte v-a găsit, mi-aş dori să vă însoțească aşa cum m-a însoțit şi pe mine. Iar dacă, la un moment dat, veți ridica ochii din pagină şi veți simți că întrebarea lui Andreas a devenit şi a voastră, ascultați-o cu blândețe:

„Cine sunt eu, cu adevărat?”

De acolo va începe povestea voastră.

Lumina recunoaşte Lumina.

Cu drag,

Elbeth

P.S. Vă aştept cu drag pe 4 decembrie 2026, la ora 17:00, la Târgul de Carte Gaudeamus, la Romexpo, în București. Ne întâlnim la standul Editurii Fundației *România de Mâine*, unde *„Meten Rodhon”* apare în colecția *„Paradigme ale cunoaşterii umane”*.

Pentru cei dintre voi care țin la primul tiraj: acesta numără 100 de exemplare, iar o parte sunt deja rezervate. La târg, cartea va avea o reducere de 30%. Eu voi fi acolo şi mă voi bucura să vă întâlnesc şi să vă scriu câteva cuvinte pe prima pagină.

VITRALII

VITRALII

Prostitutio in integrum

Există oameni care votează emoțional și orb. Cu ștampila pe inimă, cu jurăminte solemne, cu fluturi în stomac și cu o disponibilitate remarcabilă de a-și sacrifica orice urmă de discernământ pe altarul unei convingeri. Pentru alesul lor, și-ar fi scos un ochi, și-ar fi tăiat o mână, s-ar fi aruncat în foc și, la nevoie, ar fi sărit și de pe Intercontinental, cu condiția să aterizeze pe partea politică potrivită. EL era însăși slujirea, salvatorul, întruchiparea speranțelor cele de pe urmă, ultima redută împotriva tuturor relelor pământului. Nu mai conta ce spunea, ce făcea sau dacă avea, din când în când, vreo idee care să poată fi formulată sub forma unei propoziții coerente, neînsoțită de pauze între cuvinte și clătinări năuce din cap. Important e că era de-al lor. Între timp, omul a ajuns la putere. Și aici, începe o absurdă comedie a mediocrității manifeste. Alesul o ia razna. Idolul scârțâie. Aureola se stinge și i se dezlipește de cap ca un decor de vodevil ieftin. Defect de fabricație, publicitate mascată, mesaj înșelător – numai că, în acest caz, nu ai cum și unde să raportezi sau blochezi. Aici încep marea răsucire și penibilul artificiu ideologic. Vai, ce ne-am mai păcălit! Câțiva se trezesc din amorțeală și încep să-i pună întrebări incomode. Uneori, o fac cu o delicatețe comparabilă cu cea a unui excavator care smulge cabluri din pământ. Rezultatul? Sunt dați afară. Instituțional, nu informal. Dar întrebările rămân. Poate că omul nu i-a mințit, poate au înțeles ei greșit sau prea târziu, poate le-a fost frică de alternative, poate se simt trădați. De fapt, au votat o hologramă, proiecția a ceea ce au crezut că va fi. Buletinul de vot nu are însă un loc de pus ștampila pe fantezii personale sau pe halucinații colective induse de propagandă. Sperau că va fi „restitutio”, dar a fost altceva. Unii vorbesc despre înșelăciune, alții despre prostituție intelectuală pe de-a-ntregul. Nimeni n-a verificat dacă împăratul e îmbrăcat sau umblă gol prin oraș. Și mai face și gafe de o monumentală filiație marxist-leninistă: „Nu mai suntem în situația în care legitimitatea unor alegeri să se rezume la numărarea corectă a voturilor.” Cum adică? Păcatele mele, dar la ce ar trebui să se rezume legitimitatea alegerilor? La numărarea voturilor care ne plac? La verificarea prealabilă a inteligenței alegătorilor? La măsurarea gradului de compatibilitate ideologică a celor care au pus ștampila? Cine hotărăște dacă voința exprimată prin vot este acceptabilă sau dacă trebuie trecută printr-un filtru suplimentar de validare? Votul contează, dar numai dacă rezultatul ne convine?

Desigur, nimeni nu susține că democrația se reduce la operațiunea aritmetică de a număra niște buletine de vot. Între a constata că alegerile pot fi influențate prin manipulare, dezinformare și presiuni externe și a sugera că simpla numărare corectă a voturilor nu mai este suficientă pentru legitimitate se cască o pubelă adâncă cât să încapă în ea toată Constituția făcută ferfeniță. Lucrurile trebuie lămurite, nu putem trece cu vederea asemenea alegații. În toată această poveste, lucrul cel mai trist nu este că un ales își dezamăgește susținătorii. Se întâmplă. Candidații promit, alegătorii speră, realitatea își vede de treabă. Trist este felul în care o parte a societății își construiește convingerile: din zvonuri, fragmente de discurs, filmulețe scoase din context, verdicte rostogolite pe rețelele sociale și certitudini împrumutate de la alții. Oamenii nu mai verifică, nu mai compară, nu mai au răbdarea de a gândi. Se îndrăgostesc de o imagine, o apără cu înverșunare, apoi o abandonează cu aceeași pasiune când descoperă că omul din fotografie e doar o eboșă. Funcția publică nu este un mausoleu în care invitații trebuie să vorbească în șoaptă, iar demnitarul nu este un obiect din porțelan chinezesc, protejat de un cordon sanitar împotriva întrebărilor neplăcute. Sigur, presa poate fi obraznică, superficială, uneori chiar penibilă. Nu iau apărarea nimănui, însă aici și acum se vede diferența dintre autoritatea instituțională și orgoliul personal. Prima e obligată să suporte întrebări, a doua cere liniște. Iar dacă orice întrebare incomodă este considerată agresiune, atunci libertatea riscă să fie transformată într-un privilegiu acordat exclusiv celor care întreabă politicos și își răspund singuri. Din păcate, nu există nicio procedură de *restitutio* care să ne redea mintea cea de pe urmă. Cel puțin nu *in integrum*, se pare.

Dragoș CIOCĂZAN

Arca lui Noe este pregătită de drum în Goleşti de Argeş: „*Sus ancora, căpitane!*”

Nu ştii pe unde să mai porneşti în vizită în apropierea Capitalei noastre? Doreşti să vezi corabia lui Noe în mărime naturală, surprinzătorii dinozauri, dar şi grădina zoologică ce a ajutat la umplerea arcei de călători la ceas de potop planetar, toate în acelaşi loc?

Atunci vino la Lăzăreşti, în comuna Schitu Goleşti, unde cineva a construit *Corabia lui Noe* în mărime naturală. E piesa centrală a unui parc de edutainment unic în România şi în Estul Europei, iar în jurul ei s-a adunat tot ce ține copiii ocupați o zi întreagă: animale vii, dinozauri cât casa, ateliere şi locuri de joacă. Dacă eşti pe drum, de la Mălinului faci cam 30 de minute cu maşina.

Dinozaurii sunt construiți la scară reală, iar parcul își anunță T-Rex-ul drept cel mai feroce din Europa. Grădina zoologică adună ponei, cămile, canguri, struți, alpaca, căprițe, oi şi păsări, iar în Casa cu reptile stau tarantulele, varanii şi şerpii.

Mai sunt *Muzeul Oului*, cel mai mare din Muntenia, *Hotelul insectelor* şi *Moara fermecată*, singura moară de vânt aşezată într-un lan de lavandă. Peste ele se adaugă trenuleţul, plimbarea cu trăsura trasă de ponei, atelierele de pictură şi sculptură şi un restaurant în parc.

E o „evadare” făcută pentru familii cu copii, dar şi pentru grupuri de elevi. Parcul se recomandă singur pentru „Şcoala altfel” şi „Săptămâna verde”, aşa că merge bine şi pentru taberele care se cazează la resort. Stând la poveşti la *Moara fermecată* din lanul de lavandă, poți participa la ateliere de pictură şi sculptură, te poți aventura în locuri de joacă, poți călători cu un trenuleț, sau cu o trăsură cu ponei. Şi apoi, dacă ai obosit, poți intra la restaurantul din parc, unde poți prinde din nou puteri, Şi, din nou, pe *Arca lui Noe*, corabia salvării noastre…

George V. GRIGORE

Surse: arcaluinoe.eu; romedia.ro; ziarulargesenilor.ro;

Invitații în lumea artelor plastice

Liana Camelia ELLERICH:
Pentru mine, pictura este o modalitate de a exprima emoții, amintiri şi întrebări, lăsând privitorului libertatea propriei interpretări.

Fără lumina solară, culorile au pălit, iar pe stradă vezi doar oameni îmbrăcați în negru, maro foarte rar o haină mai deschisă. Mă refugiez în lumea minunată a pictorilor, acolo unde culorile sunt un permanent motiv de sărbătoare. Astăzi, invitata noastră este Liana Camelia Ellerich, o artistă de valoare. Cine sunteți şi cum ați dori să vă prezentați publicului?

– Mă numesc Liana Camelia Ellerich, sunt originară din Bistrița şi locuiesc de aproximativ 30 de ani în Germania. Legătura cu România a rămas mereu prezentă, iar verile petrecute la Colibița îmi oferă bucuria reîntoarcerii la locurile natale. Pictura este o pasiune pe care o cultiv de mai mulți ani. Mi-am aprofundat cunoştințele prin studiu individual şi prin cursurile urmate la Şcoala de Pictură *Sunt Artă* din România şi la Şcoala de Pictură *Alice Löhr* din Germania. În lucrările mele îmbin figurativul cu influențe expresioniste şi elemente simbolice, explorând şi compoziția abstractă. Mă inspiră natura, lumea rurală, oamenii şi complexitatea existenței umane. Pentru mine, pictura este o modalitate de a exprima emoții, amintiri şi întrebări, lăsând privitorului libertatea propriei interpretări.

– **Cum a evoluat activitatea dumneavoastră artistică?**

– Parcursul meu artistic s-a construit treptat, prin studiu, experimentare şi dorința de a descoperi noi posibilități de exprimare. Am acordat o atenție deosebită culorii, luminii şi compoziției. Pornind de la peisaj şi natură, interesul meu s-a îndreptat treptat şi spre lucrări cu un conținut simbolic mai pronunțat. Mă preocupă nu doar realizarea tehnică, ci şi ceea ce poate transmite o pictură dincolo de imaginea vizibilă. Consider fiecare lucrare o nouă experiență şi un pas în propria evoluție artistică.

– **Ce vă doriți pentru sfârşitul anului 2026 şi pentru anii următori?**

– Anul 2026 are pentru mine o semnificație aparte, fiind anul debutului meu expozițional.

În luna august am participat, alături de Grupul *Phoenix*, la proiectul „Țara Făgăraşului prin Artă” şi am expus în cadrul expozițiilor „Şona – unde trecutul şoptește şi prezentul pulsează” şi „Cetatea Făgăraşului – unde zidurile şoptesc şi arta prinde viață”, cu vernisajele din 8 şi 9 august.

A fost o experiență deosebită, care mi-a oferit posibilitatea de a crea şi de a face schimb de idei cu alți artişti, într-un mediu dedicat artei. Tot în acest an, lucrarea mea *Pastoral Silence* a fost prezentată digital la *Nicoleta Gallery* din Berlin, prin ARTBOXY, iar lucrările „Forest Encounter” şi „Inner Light” au fost programate pentru prezentare digitală la *Carrousel du Louvre* din Paris, în luna octombrie. În perioada în care lucrările mele ar fi trebuit să fie expuse la Paris, au avut loc însă manifestații violente, iar organizatorii au amânat evenimentul. Prin urmare, „Inner Light” a fost expusă digital la *Thomson Gallery* din Zug, Elveția, în perioada 1–30 noiembrie, iar „Forest Encounter” este expusă digital la *Nicoleta Gallery* din Berlin, în aceeaşi perioadă. O altă experiență importantă a fost realizarea lucrărilor care ilustrează coperțile a trei volume de poezie ale poetului Ovidiu Oana-Pârâu: „Acasă la Dumnezeu”, „Răgaz târziu” şi „Apusuri”. La un alt volum al său „Calea orbului” am făcut ilustrația de interior. (...)Pentru viitor îmi doresc să continui să evoluez, să particip la expoziții, simpozioane şi tabere de creație şi să cunosc oameni de la care pot învăța. Mai presus de recunoaştere, îmi doresc să nu pierd niciodată curiozitatea, bucuria de a picta şi dorința de a învăța.

– **Cum v-ați dori să evolueze lumea dumneavoastră, lumea artei şi lumea în general?**

– Mi-aş dori o lume în care oamenii să nu-şi piardă sensibilitatea, curiozitatea şi libertatea de gândire, o lume în care adevărul, respectul şi înțelegerea să ocupe un loc mai important.

Cred că arta trebuie să rămână un spațiu al libertății şi autenticității, în care fiecare artist să-şi poată urma propriile căutări. O lucrare nu trebuie neapărat să fie frumoasă sau să placă tuturor. Uneori, o imagine care ne neliniştește şi ne provoacă să reflectăm poate avea un impact mult mai profund. În propria mea lume îmi doresc să continui să descopăr, să învăț şi să experimentez.

Nu ştiu dacă arta poate schimba lumea, dar cred că poate schimba felul în care o privim.

Şi poate că, uneori, o întrebare este mai valoroasă decât un răspuns.

– **Frumoase răspunsuri, mulțumesc! După atâtea cuvinte, să vedem niște imagini. Concluzia? Felicitări din toată inima!**

Aristotel BUNESCU
https://agentiadepresaculturalasisportiva.wordpress.com

KAKISTOCRAȚIA.

Când incompetența sau impostura ajunge la putere (VII)

Motto: „*I think maybe we have a kakistocracy right now, but we'll get through it."*/
„*Cred că poate avem parte de o kakistocrație în acest moment, dar vom trece peste asta!"* (George Clooney*)*

(urmare din nr. 1204)

Florin MACIU

Almanahele incompetenței: Cum a devenit un sector din București capitala kakistocrației

Conform analiștilor politici, sociologilor și cronicarilor media din România, câteva fapte ale unui fost primar de sector din București au fost calificate drept manifestări clasice ale populismului tranzacțional, clientelismului politic și personalizării excesive a puterii locale, elemente care se intersectează direct cu conceptul de kakistocrație.

Criticii și opozanții politici au argumentat constant că promovarea unor lideri cu carențe educaționale severe în funcții publice de maximă responsabilitate administrativă reprezintă o degradare a standardelor de meritocrație și o slăbire a prestigiului instituțional. Primarul în cauză (am fi putut spune *care este*, folosind o expresie de-a lui, stereotipă) a fost pus în dificultate la televizor în privința conjugării verbului *a fi*.

Din punct de vedere sociologic, analiștii au observat că acest tip de limbaj deficitar a fost transformat deliberat într-un instrument politic. Liderul se prezenta ca fiind *unul de-ai noștri*, în antiteză cu elitele intelectuale considerate arogante. Pentru o parte din electorat, lipsa de erudiție nu era văzută ca un defect, ci ca o garanție a autenticității și a apropierii de problemele reale, de cartier.

Campania electorală din anul 2008, în care afișele candidaților la Parlament conțineau ștampila *Garantat (*și *numele primarului),* reprezintă un studiu de caz privind mecanismele politice locale. Primarul nu mai era doar un administrator de sector, ci un *patron* local a cărui influență era atât de mare încât putea decide, prin simpla sa semnătură sau ștampilă, cine merită să devină legiuitor în Parlamentul României.

Această practică demonstrează că încrederea electoratului nu se baza pe programe politice, ideologii sau competențele individuale ale candidaților înscriși în cursă, ci pe rețelele de sprijin, ajutoarele sociale și logistica controlată direct de primărie. O fi fost o excepție sau...?

Oricum, observăm mai mult feudalism politic și clientelism, decât democrație.

În timp ce carențele de limbaj și gramatică arată o vulnerabilitate la nivelul pregătirii individuale (specifică kakistocrației), mecanismul ștampilei *Garantat de...* trădează o strategie politică extrem de eficientă, chiar dacă toxică pentru democrație. Ea reflectă transformarea unei comunități locale într-o masă de manevră electorală controlată de un singur lider, unde instituțiile statului sunt subordonate interesului politic personal.

Așa este când avem de a face cu un caudillo, un lider cu carismă. Ne oprim, pentru că, altfel, ne revărsăm toată invidia.

Nu vrem să mai dezbatem alte situații comice, decizii greșite, condamnări etc. Ceea ce am spus până acum este suficient pentru scopul nostru. Mai bine facem un salt de la sector la municipiu.

Pâine, circ și haite: Cum a eșuat mandatul medicului de la capitală în incompetență

Înscrierea Bucureștiului în Cartea Recordurilor în 2008 cu *cel mai lung cârnat afumat* (sau tortul gigant) reprezintă utilizarea unui mecanism antic de distragere a atenției publice (*pâine și circ*). Acest tip de management înlocuiește marile strategii de dezvoltare urbană cu spectacolul facil, fără resurse financiare, iar banii cheltuiți pe alte lucruri), dar și lipsa de asumare (incapacitatea liderului de a gestiona o criză majoră din poziția de management responsabil) și miopie administrativă.

Condamnarea definitivă, din mai 2022, la 10 ani și 8 luni de închisoare pentru luare de mită, constituire de grup infracțional organizat și spălare de bani, urmată de fuga sa în Grecia, oferă verdictul final - cleptocrație la cel mai înalt nivel.

Dacă în cazul primarilor rudimentari vorbim despre o kakistocrație a limbajului și a lipsei de educație, în cazul acesta avem de-a face cu o kakistocrație a caracterului și a moralității (o cleptocrație mascată). În spatele imaginii de *medic de treabă și gospodar* se ascundea un sistem bine pus la punct de colectare a șpăgilor din contractele primăriei.

Situația este una dintre cele mai periculoase forme de guvernare, deoarece liderul posedă inteligență, pregătire academică și carismă, dar folosește aceste calități nu pentru a rezolva problemele vitale menit să ascundă lipsa unor reforme reale în spatele unor realizări de divertisment. Totul în perioada când existau probleme structurale vitale ale orașului (infrastructura critică, rețeaua de termoficare, managementul câinilor fără stăpân) de rezolvat, fără nicio întârziere.

Din nou, personajul vizat nu este vreun analfabet funcțional ori un impostor fără studii suficiente sau experiență. Discutăm despre o formă periculoasă și subtilă de kakistocrație - populismul de fațadă combinat cu cleptocrația structurală și eșecul managementului vital.

Uciderea, în 2013, a unui copil de 4 ani de către maidanezi pe un teren din apropierea Parcului Tei a expus o trăsătură fundamentală a unei administrații disfuncționale - neglijarea criminală a priorităților vitale (instituția direct răspunzătoare lăsată ale cetățenilor (siguranța în parcuri, sănătatea, infrastructura), ci pentru îmbogățire ilegală și menținerea unei fațade populiste de circ public.

Paharul plin al ... incompetenței: Standardul dublu al puterii în vreme de pandemie

Persoana la care ne referim s-a retras rapid din cursa electorală pentru Primăria Capitalei (2016), după ce DNA l-a pus sub control judiciar, fiind acuzat că ar fi cerut bani unui om de afaceri pentru campanie (ulterior, a fost achitat definitiv). Nu avem spațiu să intrăm în amănunte. S-a stabilit că fapta de a cere bani de la un sponsor pentru a plăti publicitate la TV a fost o eventuală abatere administrativă sau contravenție legată de legislația finanțării partidelor politice, dar nu o faptă penală de corupție. Banii solicitați nu reprezentau un *folos necuvenit* pentru sine, ci erau destinați exclusiv acoperirii unor cheltuieli de promovare electorală în campanie. Instanța a stabilit că fapta nu este prevăzută de legea penală. Ne-ar bucura dacă un cititor cu specializare în domeniu ar încerca să dezvolte tema, comparând această speță cu altele asemănătoare.

Ulterior învinuirii sau inculpării, eroul nostru participă la mitinguri unde s-a manifestat energic pe scenă împotriva modificărilor aduse legilor justiției și s-a scandat *Cine nu sare, ia condamnare*! Unii ne-au uimit cu pregătirea lor fizică.

În 2020, apare o fotografie în care achitatul devenit prim ministru și alți miniștri fumau și consumau alcool într-un birou de la Palatul Victoria, fără măști, în timp ce populației i se impuneau restricții dure împotriva COVID-19. S-a declanșat un uriaș scandal public privind dublul standard al puterii. A ieșit în evidență și cinismul sistemic. Erodarea legitimității era evidentă.

Dintr-un devotat susținător al președintelui Iohannis (*Klaaa-uuus Ioo-haa-niiis!,* imitând perfect stilul unui crainic din ringul de box), personajul nostru a rupt definitiv orice legătură cu președintele și a declarat public *între mine și Klaus Iohannis nu mai există niciun parteneriat*. Ulterior, Klaus Iohannis a decis că persoana nu mai este utilă scopurilor sale și i-a cerut demisia.

Asocierea dintre scena de entuziasm maxim din 2014 și ruptura politică brutală din 2020-2021 ilustrează perfect pragmatismul cinic și volatilitatea din politica românească. Această evoluție arată cum o relație bazată pe o subordonare zgomotoasă s-a transformat, în timp, într-o trădare politică reciprocă.

Guvernul de la acea vreme a adoptat o Ordonanță de Urgență (OUG 34/2020) formulată atât de defectuos și vag, încât o instanță constituțională a desființat-o în totalitate. Faptul că textul de lege nu respecta standardele minime de claritate, predictibilitate și proporționalitate (principii de bază ale dreptului) a fost văzut de critici ca o dovadă pură de incompetență juridică și administrativă la cel mai înalt nivel. Alții au vorbit despre populism penal/coerciție disproporționată, amatorism și voluntarism legislativ sau derapaj de la statul de drept (tentativă de autoritarism).

Logica de forță și dorința de control politic au bătut rigoarea constituțională. Fie că o numim kakistocrație (accentuând incompetența crasă a celor care au scris textul legii), fie că o numim amatorism juridic, rezultatul a fost un eșec major al statului: sute de mii de amenzi au fost anulate în instanțe, iar încrederea cetățenilor în autorități a fost zdruncinată iremediabil chiar în timpul unei crize sanitare.

Iată și un incident minor, dar tipic. În calitate de premier, a criticat public gardurile montate de administrație pentru delimitarea liniilor de tramvai (cum ar fi cele de pe linia 21), susținând că acestea blochează traficul auto. Declarația a fost taxată dur de specialiștii în mobilitate urbană, care au explicat că acele delimitări protejează transportul public și permit inclusiv ambulanțelor să înainteze rapid prin trafic pe calea de rulare liberă.

Stilul politic descris reprezintă un exemplu de oportunism politic și inconsecvență comportamentală. Atunci când decidenții se concentrează pe imaginea de moment, interesele de partid și satisfacerea pe termen scurt a unor categorii de alegători în detrimentul siguranței publice și al logicii administrative, rezultatul final generează aceeași neîncredere profundă în instituții ca și o kakistocrație clasică.

Achizițiile publice din perioada 2020–2021 (măști neconforme, izolete, echipamente medicale supraevaluate sau vaccinuri raportate la contracte controversate) au arătat cum starea de criză poate fi speculată. În timp ce spitalele erau blocate, alocarea contractelor către firme de apartament sau apropiați ai partidelor politice a fost percepută de public drept un act de *profitorism de război*. Fenomenul a fost numit și *oportunism criminogen*. Moralmente, societatea tinde să condamne mult mai dur corupția din perioadele de suferință colectivă decât cea din perioadele de normalitate economică.

Un politician care cumulează gafe administrative, ignorarea regulilor pe care el însuși le-a semnat și suspiciuni de îmbogățire în timpul unei tragedii naționale suferă de un faliment moral complet în fața istoriei și a comunității. Atunci când capitalul moral este zero, singurul motor care îi mai menține pe acești lideri în funcție este logistica de partid, lipsa de educație civică a unei părți din electorat și pragmatismul cinic al jocurilor de culise. **(Va urma)**

Valoarea unei publicații constă mai ales în valoarea autorilor care semnează articole de interes pentru un număr cât mai mare de cititori. „*Opinia națională*" are bucuria de a găzdui astfel de autori. Printre aceștia se află domnul Florin MACIU.

Domnia sa are darul de a face „simpatice" subiecte aride, prin trimiteri culturale accesibile cititorilor. Remarcăm faptul că grupul țintă este tineretul studios. Cadru didactic asociat la Facultatea de Științe Juridice și Științe Administrative București din cadrul Universității „*Spiru Haret*" cunoaște îndeaproape „orientarea" studenților, pe care dorește să-i atragă într-un dialog constructiv.

Ofițer superior de carieră cu studii în țară și străinătate la nivel postdoctoral, în Drept, Drept al conflictelor armate, Justiție militară, Resurse umane, Psihopedagogie, Drept administrativ, Drepturile omului, Management etc, a fost recompensat pentru contribuția sa profesională cu numeroase distincții, dintre care amintim Ordinul „Virtutea Militară" în grad de „Ofițer" cu însemne pentru militari, 2016, Ordinul Național „Steaua României" în grad de „Ofițer" cu însemn pentru militari, 2014, Ordinul *„Sanctus Stephanus Magnus",* 2023, acordat de Patriarhul României pentru contribuția juridică gratuită la reglementarea profesiei de preot militar. Distincțiile sunt mult mai multe și foarte valoroase și variate!

Din partea unui militar în grad superior, eu, cel puțin, m-aș fi așteptat la pasiuni mai „cazone". M-aș fi înșelat! Domnul Florin Maciu declară: „Studiez în particular creații în domeniul filmografiei, literaturii beletristice și unele aspecte ale muzicii rock, jazz, experimentale sau de avangardă". Așa se explică stilul scrierilor sale, de ce cărțile publicate sunt atât de interesante și de „citibile", deși par a avea subiecte „reci":

„Sisteme Politice Comparate", Editura Fundației *„România de Mâine",* București, 2025;

„Regimul juridic al contravențiilor", Editura Fundației *„România de Mâine", Bucureşti, 2019;*

„Instructia tragerii – pistolul, deprinderile necesare pentru manuirea lui si decizia de a trage", Editura Fundației *„România de Mâine", Bucureşti, 2019;*

„Războiul contemporan de lege lata și lege ferenda în dreptul românesc", Editura Universității Naționale de Apărare *„Carol I",* București, 2015*;*

„Regimul juridic al stărilor excepționale. Dictatura constituțională la intersecția cu democratizarea armatei", Editura *„Universul juridic",* București, 2011.

Vă invit să citiți articolul care începe azi și va urma în mai multe numere ale revistei. Vă garantez că nu veți regreta, veți fi captivați! Lectură plăcută!

Mioara VERGU-IORDACHE

„Filipii” și „Ovidenia” din noiembrie - LUNA LUPULUI

George V. GRIGORE

Lupul este singurul animal care nu poate fi dresat. De aceea nu veți vedea la Circ un număr de dresură cu lupi. Veți vedea lei, tigrii, elefanți, etc., dar nu lupi. Totem şi animal cu care strămoşii noştri se identificau, lupul a avut o importanță aparte de-a lungul timpului, venerația sa continuându-se până spre zilele noastre când sărbătorile populare au început să-şi piardă din importanță nemaifiind practicate şi luate în considerare. Semnificația mitosimbolică a căpătat multiple valențe în timp, iar atenția deosebită ce i s-a acordat s-a concretizat în peste 30 de sărbători dedicate lupului în decursul unui an.

Luna noiembrie însă, este de departe luna cu cele mai multe zile de sărbătoare dedicate lupului, astfel încât nu am greşi dacă am numi această lună, *luna lupului*. Ion Ghinoiu spune că „*Ovidenia*, împreună cu *Filipii de Toamnă*, *Noaptea Strigoilor*, *Sântandrei*, *Sânnicoară* formează în perioada 13 noiembrie – 6 decembrie un scenariu ritual de renovare a timpului, probabil Anul Nou Dacic”. Tradițiile populare sunt legate puternic de ciclurile cosmice. Lege nescrisă, legătura dintre om şi natură s-a reflectat întotdeauna în credințele şi obiceiurile populare, împletind strâns în fuiorul existenței vechiul şi noul, sacrul şi profanul, realitatea şi fantezia. Conştient şi impresionat de forța naturii, nesupus destinului, dar prudent şi respectuos față de neprevăzutul confruntării cu mediul înconjurător, țăranul român a transmis din generație în generație o întreagă frescă de concepte, materializată în sărbători mai mult sau mai puțin religioase, încrustate solid în calendarul anual. Chiar dacă unele dintre acestea sunt adaptate unor sărbători bisericeşti, este evident că provin din vremuri imemoriale, precreştine, modul de interpretare şi de manifestare fiind distinct.

Deşi foarte prezent în conştiința omului de la munte, lupul nu se află printre măştile de Anul Nou, alături de urs, capră şi cerb. Lipsa lui din alaiul pornit să colinde prin comunitate poate fi o scăpare sau poate o alterare a tradiției. Se presupune că în vremurile străvechi ar fi existat totuşi un cult licantropic, în cadrul căruia lupul deținea o poziție centrală. Revenind la luna noiembrie, între 13 şi 21 ale lunii, se țineau *Filipii de toamnă* (în unele zone *Filipii de toamnă* se țineau şi la sfârşitul lunii septembrie), ziua de 21, *Ovidenia* sau *Vovidenia*, fiind considerată cea mai importantă din acest ciclu. Ziua în care începe iarna, *Ovidenia*, este o sărbătoare a luminii care sparge întunericul iernii, al morții. Tema centrală a legendelor şi obiceiurilor apuse consacrate acestei zile este văzul, vederea, prima apariție, prima vedere, viziunea. Tot acum încep să vadă şi vrăjitoarele, care încep să-şi acumuleze putere demonică. Şi fetele pot să-şi vadă acum ursitul, prin practicarea unor ritualuri specifice. Sărbătoarea paralelă e consacrată lupului. După unii, acum este sărbătorit cel mai mare dintre Filipi, numit şi *Filipul şchiop* sau *Filipul cel Mare*. Legenda spune că *Filipii* au fost nişte apostoli care, pe vremea prigonirilor în contra creştinilor, au fost dați într-o groapă cu lupi, de unde au scăpat. Aceşti *Filipi* au fost şase frați zdrențăroşi, care rătăceau prin lume şi aveau puterea să schimonosească, să pocească pe cei care nu țineau zilele lor. Unul din *Filipi*, fiind şchiop, a rămas în urmă, şi de aceea se ține mai târziu, în ziua de 21 noiembrie. Obiceiurile străbune s-au împletit cu credințele oamenilor de-a lungul timpului rezultând o seamă de mici sau mari superstiții de care țin seama oamenii de acum sau de altădată. Toți *Filipii* te mai pot ierta, dar *Filipul Şchiop*, niciodată spuneau bătrânii. Sărbătoarea *Filipii* o țin şi femeile, şi bărbații, iar mocanii o țineau atâtea zile câți cai aveau. *Filipul cel Şchiop* sau *Filipul cel Mare*. Acesta era considerat un lider, un şef al lupilor şi conducător al cetei „*Filipilor*”. Ciobanii țineau sărbătoarea ca să nu vină lupul ăl şchiop şi să le fure oile. Cu toate acestea, ei nu văd în lup doar prădătorul turmei, ei ştiu foarte bine că lupul e singurul animal ce poate vedea dracii, alungă bolile copiilor şi, alături de vidră, călăuzeşte sufletul mortului spre lumea de dincolo.

Ca sursă a puterii şi vitalității, lupul străjuia naşterea. Copiii slabi la naştere primeau nume de lup ca să se întreme. În satele de pe Platoul Luncanilor, cercetătoarea dr. Lucia Apolzan a găsit alt obicei: unii copii erau alăptați prin tetina uscată a unei lupoaice pentru a lua magic o parte din puterile acesteia. Şi tot la naştere, dacă copilul avea „pieliță” pe față era temut de săteni fiind considerat copil – lup. Şi tot lupul este alături şi de luptători, cu condiția ca acesta să nu se însoare.

La moarte, lupul este cel care călăuzeşte sufletul: „Şi-ți va mai ieşi/ Lupul înainte,/ Ca să te spăimânte./ Să nu te spăimânți,/ Frate bun să-l prinzi,/ Că lupul mai ştie / Seama codrilor / Şi-a potecilor / Şi el te va scoate / La drumul de plai / La un fecior de crai / Să te duci în rai / C-acolo-i de trai / În dealul cu jocul / C-acolo ți-e locul”.

Mircea Eliade crede că identificarea mitică şi rituală cu lupul stă la baza numelui dacilor: daoi sau daos care, în frigiană, limbă tracică, înseamnă lup. Dacii se numeau ei înşişi „lupi”, animal pe care l-au urcat şi pe steagul de luptă. Stindardul avea cap de lup şi coadă de balaur. „Mai există şi astăzi credința transformării oamenilor în lupi, într-o categorie anume, dotată cu puteri magice şi demonice – pricolicii; o afirmație a lui Herodot, referitoare la tribul neurilor, trăitori pe teritoriul Daciei, poate fi invocată ca o verigă intermediară în „procesul de folclorizare” a ritualului transformării omului în lup, el afirmând că, o dată pe an, fiecare dintre neuri se schimba în lup, pentru puține zile, şi pe urmă îşi recăpăta forma”, notează Romulus Antonescu. Etnologul Marcel Lapteş a găsit într-o cercetare în Țara Zarandului şi un descântec de alungat lupii de la oi: „Doamne, Tu-mi ajută mie/ Descântecu Sfintei Mărie/ Şi tu Sfinte Petre/ Lângă câinii tăi/ Curat, luminat/ Ca argintul strecurat/ S-alungi lupii din oi/ Să-i duci pe pustii/ În copita ciutelor/ Unde cocoşii nu cântă/ Şi glas de om nu descântă.”

Pendulând între benefic şi malefic, lupul stă sub semnul lunii, fiind considerat de țărani drept patron al iernii înfrigurate. Departe de a fi un element mitic uşor de decriptat datorită apariției în plan real în mediul pastoral, lupul este o prezență simbolică de necontestat în momentele-cheie din viața omului. „Există în imaginarul țărănesc tot felul de reprezentări incerte şi temute care

mare bine nu fac, dar pot face rău, uneori un rău de moarte. Pentru *Filipi*, femeile țineau post, se fereau să spele rufe şi, mai ales, nu prelucrau lână, adică nu scărmănau, nu periau şi nici nu torceau. *Filipii* erau mulți, nici o femeie nu-i păzea pe toți. Fiecare vedea de câțiva. Fata primea *Filipii* de zestre de la mama ei sau îi moştenea de la soacră. În felul acesta, *Filipii*, care erau protectori ai lupilor, deveneau şi păzitorii casei. În ce mă priveşte, am fost frapată de faptul că o problemă atât de gravă cum era frica de lup fusese încredințată spre rezolvare exclusiv femeilor. Bărbații luptau cu bâta, femeile aveau soluții mai subtile”, spunea Irina Nicolau.

Cercetătorii folclorului arată că zeitățile lup sunt spirite demonice străvechi, jumătate oameni-jumătate fiare, care trăiesc în sălbăticie şi nu au nici o legătură cu sfinții sau martirii creştinătății. Marcel Lapteş spune că şi astăzi legende despre lupi circulă des în Ținutul Momârlanilor, iar demult femeile locului se rugau acasă sau la biserică în zilele lupilor pentru ca Dumnezeu să-i ferească de atacul sălbăticiunilor. „Ca să se ferească de foc şi de lupi, oamenii se abțin în aceste zile de la munci şi, mai ales, nu mătură şi nu scot cenuşa din casă. Se crede că, în perioada de împerechere a lupilor, şi mai înainte chiar, lupoaicele vin în sat şi caută cărbuni aprinşi. Cum i-au găsit, cum îi mănâncă şi, cum i-au mâncat, pântecele lor rodeşte lupişori”, povesteşte Irina Nicolau. În popor se spunea că în noaptea de *Ovidenie* comorile ascunse ard cu flacără albastră, cerurile se deschid, fetele îşi pot vedea ursitul, vrăjitoarele încep şi ele „să vadă”, iar femeile dau de pomană „lumina de veci”, adică lumânarea care nu se va stinge niciodată pe lumea cealaltă. Țăranii petrec noaptea cu lumânări şi focuri aprinse, privesc cerul şi fac previziuni asupra vremii şi rodului noului an. De *Ovidenie*, femeile începeau să ungă cu usturoi locurile de trecere, pragurile, ferestrele, cuptoarele, ca să nu intre farmecele în casă,

pentru că, potrivit credințelor populare, se ştia că urmează o perioadă în care forțele malefice se vor elibera de forțele binelui. Din acelaşi motiv, începând cu această zi şi până la *Sângiorz*, femeile nu au voie să mai spele rufele la râu, iar prelucrarea pieilor de animale şi a lânii sunt strict interzise în comunitate.

Nu peste mult timp, la sfârşitul lunii noiembrie, avem o altă mare sărbătoare dedicată lupului, sărbătoare ce coincide cu cea a Sfântului Andrei. Deşi, în mare parte, aceste sărbători şi-au pierdut semnificația şi nu se mai țin nici măcar la sate, ar fi bine ca toate cunoştințele legate de ele să se păstreze, ca mărturii peste timp ale credințelor strămoşeşti. Poate într-o zi oamenii îşi vor reface legătura pierdută cu natura şi vor reuşi să înțeleagă semnificațiile ascunse, profunde, ale acestor sărbători străvechi.

Animal emblematic pentru poporul nostru, lupul rămâne un totem, o emblemă a forței nestăvilite şi nesupuse a naturii, dintotdeaua.

Surse: cimec.ro; redactia.ro; vatra-mcp.ro; facebook.com